

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1724

av Désirée Pethrus och Caroline Szyber (KD)

Tibet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i relationerna med Kina måste uppmärksamma frågan om allvarliga människorättskränkningar i Tibet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Sverige främjar att samtal återupptas mellan den tibetanska exiladministrationen och Kina om en medelväg där Tibet blir en autonom region inom Kina.

Motivering

För över 50 år sedan invaderade Kina Tibet och Dalai Lama flydde till Indien där många idag lever i exil. Dalai Lama har sedan arbetat för att skapa en administration i exil i Dharamsala, som ska skapa förutsättningar för ett demokratiskt Tibet. Kina är en enpartistat och respekten för de mänskliga rättigheterna brister. Uppgifter från människorättsorganisationer pekar på att nationella minoriteter, särskilt i Tibet, får sina mänskliga rättigheter åsidosatta i högre grad än andra grupper. Det handlar bland annat om inskränkningar av religionsfriheten, förföljelse av personer som utnyttjar sin rätt till yttrandefrihet, brist på förenings- och mötesfrihet och den kinesiska regeringens politik att försvaga och undergräva tibetanernas kultur och etniska tillhörighet. Människor i Tibet som ger uttryck för egen kulturell identitet betecknas ofta som separatister med hårdhänt hantering från myndigheternas sida till följd. I Tibet lever cirka 6 miljoner människor och ytterligare cirka 150 000 runtom i världen. Enligt exiladministrationen har över 1,2 miljoner tibetaner dött av förtryck och förföljelse.

I augusti år 2008 ägde stora fredliga protester rum i Tibet mot det kinesiska styret. Kloster stängdes och brutala tillslag mot såväl munkar som nunnor i Tibet rapporterades. De åtgärder som de kinesiska myndigheterna vidtog för att slå ner demonstrationerna är enligt svenska Utrikesdepartementet fortfarande kännbara och närvaron av beväpnade styrkor i Tibet är påtaglig.

Under hösten 2010 förekom nya protester mot planer på att all undervisning i framtiden ska ske på kinesiska i stället för på tibetanska. Mellan 2009 och 2014 har totalt 130 tibetanska munkar och lekmän, både kvinnor och män, agerat med självbränningar, vilket visar på den desperata situation man anser sig leva i. De har markerat mot det lidande och umbäranden som folket lever med och för att få omvärlden att reagera. Uppgifter om försvinnanden och arresteringar kommer också liksom rapporter om tortyr av olika lokala tibetanska ledare. Trots detta är det få rapporter i media och situationen i Tibet får lite uppmärksamhet.

Kina har sedan länge förbjudit oberoende människorättsobservatörer att besöka landet och regionen har nu i princip helt stängts, även för utländska journalister. Amnesty och flera andra människorättsorganisationer uttrycker stark oro för vad som händer de tibetaner som har fängslats. Det är på grund av denna isolering svårt att få en överblick över vad som verkligen händer i Tibet.

Kina har vägrat att ändra sin politik gentemot Tibet. Trots att Dalai Lama och den tibetanska exiladministrationen sedan 1974 har föreslagit ”The middle way approach”, en medelväg med en autonom region inom Kina. Den tidigare kinesiska ledaren Deng Xiaoping uttalade 1979 att förutom självständighet så var man beredd att diskutera alla förslag. Det är ett initiativ som stöds av USA:s president Barack Obama och många kinesiska intellektuella såsom Liu Xiaobo, som fått Nobels fredspris. Den centrala tibetanska administrationen (CTA) har under lång tid försökt förmå diplomater och andra ledare att stödja denna idé. Och under en ganska lång tid fanns en dialog mellan den tibetanska exiladministrationen och Kina. Denna har tyvärr avstannat. Här behövs påtryckningar för att få till stånd återupptagna förhandlingar så att en varaktig lösning kan nås inom en snar framtid.

Konflikten i Tibet handlar inte enbart om Kinas maktbehov, viljan att bestämma och dominera, utan också om bristande respekt för andra religioner och livsstilar. Kinas ovilja att låta Tibet få verka inom en reellt autonom del av Kina har säkerligen även andra bottnar, såsom ekonomiska. En fråga kopplad till ekonomi handlar om Tibets mineraltillgångar som Kina vill rå över. Geografiskt omfattar Tibet den tibetanska högplatån som räknas som ett av världens mest mineralrika områden. Kina bryter

mineraler på ett stort antal platser i Tibet och Kina planerar att utveckla verksamheten ytterligare.

Dalai Lama har numera lämnat posten som politisk ledare men är fortfarande kvar som andlig ledare för det tibetanska folket. Trots detta är hans ledarskap fortfarande viktigt och när han besökte Norge nyligen blev det diplomatiska förvecklingar med Kina, trots att norska politiker sa nej till att träffa Dalai Lama.

Det är viktigt att Sverige i bilaterala kontakter med Kina tar upp frågor om situationen för befolkningen i Tibet. Det är också angeläget att Sverige driver på för att den MR-dialog som EU två gånger per år har med Kina verkligen utgör en kanal för att grundligt diskutera igenom situationen i Tibet. Sverige måste även driva på för att FN och andra internationella organisationer tar upp frågan om allvarliga människorättskränkningar i Tibet, liksom att snarast återuppta förhandlingar om Tibets framtid. Detta bör ges regeringen till känna.

Désirée Pethrus (KD)

Caroline Szyber (KD)